

ПРОЕКТ
Підготовлений суб'єктом права на конституційну скаргу
по справі № 3-65/2021(154/21)
Ананченко Олег Миколайович (у називному відміннику)

УХВАЛА
ДРУГОГО СЕНАТУ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Ананченка Олега Миколайовича в частині перевірки Конституційним Судом України на відповідність Конституції України способу в який в остаточному судовому рішенні у Постанови колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 18 січня 2021 року по справі № 591/6024/17 була витлумачена частина перша статті 400 Цивільного процесуального кодексу України

Київ Справа № 3-65/2021(154/21)
... 2023 року
...

Другий сенат Конституційного Суду України у складі:
Головатий Сергій Петрович (голова засідання),
Городовенко Віктор Валентинович,
Лемак Василь Васильович (доповідач),
Мойсик Володимир Романович,
Первомайський Олег Олексійович,
Юровська Галина Валентинівна,

розглянув на засіданні заяву Ананченка Олега Миколайовича «Про винесення додаткової Ухвали» по справі № №3-65/2021(154/21) в частині вирішення питання про відкриття конституційного провадження щодо перевірки Конституційним Судом України на відповідність Конституції України способу в який в остаточному судовому рішенні у Постанови колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 18 січня 2021 року по справі № 591/6024/17 була витлумачена частина перша статті 400 Цивільного процесуального кодексу України

Заслухавши суддю-доповідача Лемака В.В. та дослідивши матеріали №3-65/2021(154/21) справи, Другий сенат Конституційного Суду України
установив:

1. 20 квітня 2021 року у Конституційному Суді України була зареєстрована конституційна скарга Ананченка Олега Миколайовича у формі двох заявлених письмових клопотань.

- У першому письмовому клопотанні Ананченко О.М. просив розглянути питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів частини першої статті 400 Цивільного процесуального кодексу України (далі - Кодекс).

У другому письмовому клопотанні Ананченко О.М. заявляв клопотання про застосування Конституційним Судом України частини третьої статті 89 Закону України «Про Конституційний Суд України» для перевірки Конституційним Судом України на відповідність Конституції України способу в який в остаточному судовому рішенні у Постанові колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 18 січня 2021 року по справі № 591/6024/17 була витлумачена частина перша статті 400 Цивільного процесуального кодексу України

До конституційної скарги долучено належно завірені копії судових рішень по справі № 591/6024/17 : Рішення Зарічного районного суду міста Суми від 1 листопада 2018 року; Постанови Сумського апеляційного суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду цивільних справ від 22 січня 2019 року; Постанови Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 18 січня 2021 року (остаточне судове рішення)

У подальшому Ананченко О.М. направляв до Конституційного Суду України Заяви Про розвиток подій та прийняті юридично значимі рішення які просив приєднати до матеріалів справи №3-65/2021(154/21) Конституційного Суду України , а саме -наступні судові рішення по справі № 591/6024/17 (у системі судоустрою України): Ухвала Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 29 липня 2021 року «Про відмову виправлення описок та вилучення недостовірної інформації у Постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 18 січня 2021 року: Ухвалу Великої палати Верховного Суду від 01 вересня 2021 року Про відмову у розгляді апеляційної скарги (окремо від рішення суду) на Ухвалу Ухвала Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 29 липня 2021 року Про відмову виправлення описок та вилучення недостовірної інформації. Також Ананченко О.М. посилався на норму частини третьої статті 6 Закону України «Про доступ до судових рішень» і зазначав джерело оприлюднення зазначених судових рішень в Єдиному державному реєстрі судових рішень.

В обґрунтування другого письмового клопотання у конституційній скарзі Ананченко О.М. писав - перший знизу абзац на сторінці шостій конституційній скарзі і далі перший зверху абзац на сьомій сторінці конституційної скарги: «Конкретно читаємо: те, що прописано у першому знизу абзаці десятої сторінки Постанови Верховного Суду складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду по справі № 591/6024/17 від 18 січня 2021 року (прошу вашого акценту на виділене та підкреслене цитування трьох суддів найвищого у системі судоустрою суду – Верховного Суду): **«Інші доводи касаційної скарги не спростовують правильність висновків суду апеляційної інстанції, яким у повному обсязі з'ясовані права та обов'язки сторін, обставини справи, доводи сторін перевірені та їм дана належна оцінка, а зводяться до неправильного тлумачення норм матеріального права та до переоцінки доказів, що, відповідно до приписів статті 400 ЦПК України, виходить за межі повноважень суду касаційної інстанції. Дивитись додаток № 2.»**»

Також Ананченко О.М. у конституційній скарзі абзаци п'ятий на шостій сторінці зазначав (прописував): «Також прямо зараз цитую норму першого речення частини другої статті 376 ЦПК України: **Неправильним застосуванням норм матеріального права вважається: неправильне тлумачення закону,** або застосування закону, який не підлягає застосуванню, або незастосування закону, який підлягав застосуванню. (норми ЦПК України у Законі № 460-ІХ від 03.10.2017 - Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 48, ст.436)

У подальшому у Заявах Про розвиток подій та повідомленнях про прийнятті юридичні значимі рішення Ананченко О.М. посилався:

- на судову практику Європейського суду з прав людини (п. 39 справи Беян проти Румунії)

- на рішення Конституційного Суду України № 18 рп/2004 від 01 грудня 2004 року в цьому контексті Ананченко просив у Конституційного Суду України захисти його інтерес як громадянина України, як суб'єкта забезпечення національної безпеки України у сприянні Конституційному Суду України забезпечити верховенства Конституції України та припинити зупинення дії принципу верховенства права у найвищому суді системи судоустрою України у Верховному Суді який (Верховний Суд) став джерелом правової невизначеності і не виконує завдання покладеного нормою частини першої статті 36 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» - не забезпечив сталість і єдність судової практики у системі судоустрою України.

В останньому до прийняття Ухвали Другого сенату Конституційного Суду України № 36-у(П)/2023 від 10 травня 2023 року Ананченко О.М. посилався на доповідь прийняту на 86 пленарному засіданні Венеціанської комісії - Європейської комісії За демократію через право 25-26 березня 2011 року.

2. Розв'язуючи питання щодо винесення Додаткової Ухвали Другого сенату Конституційного Суду України по справі №3-65/2021(154/21 за наслідками не розгляду Другим сенатом Конституційного Суду України другого письмового клопотання у конституційній скарзі Ананченка О.М. виходить із такого:

2.1 Нормою частини першої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України» за формою конституційна скарга є письмовим клопотанням. Обмежень про ліміт заявлених суб'єктом права у конституційній скарзі письмових клопотань зазначеною вище нормою Закону не встановлено. Повноважною особою і встановленим порядком конституційна скарга Ананченка О.М з двома письмовими клопотаннями була передана до Третьої колегії Другого сенату Конституційного Суду України і після 06 вересня 2022 року передана до Другої колегії Другого сенату Конституційного Суду України

2.2 Також відсутня заборона на пропис суб'єктом права на конституційну скаргу у конституційній скарзі письмових клопотань про перевірку Конституційним Судом України в разі визнання конституційною норми закону конституційною про перевірки якої просив у Конституційного Суду України суб'єкт права на конституційну скаргу, заявляти у поданій суб'єктом права другого клопотання про перевірку Конституційним Судом України на відповідність Конституції України способу в який в акті органу правосуддя – в остаточному судовому рішенні під Іменем України витлумачена застосована судом норма закону. Навпаки нормою частини третьої статті 89 Закону України «Про Конституційний Суд України» до повноважень Конституційного Суду України належить перевірка на відповідність

Конституції України способу в який в остаточному судовому рішенні витлумачена норма частини першої статті 400 Цивільного процесуального кодексу України.

2.3 Частиною третьою статті 89 Закону України « Про Конституційний Суд України» Конституційному Суду надано право у разі визнання норми закону конституційною

Перевіряти на відповідність Конституції України способу в який була витлумачена норма закону застосована судом в остаточному судовому рішенні. Сенат зазначає, що суб'єкт права на конституційну скаргу у другому письмовому клопотанні до Конституційного Суду України як раз і просив в разі визнання частини першої статті 400 Цивільного процесуального кодексу України конституційною перевірити на відповідність Конституції України спосіб в який в остаточному судовому рішенні витлумачена норма частини першої статті 400 Цивільного процесуального кодексу України.

Попередньо вивчивши текст остаточного судового рішення у Постанові Верховного Суду від 18 січня 2021 року по справі № 591/6024/17 в якому (тексті) Верховний Суд прописав твердження про те, що Верховний Суд за нормою статті 400 Цивільного процесуального кодексу України до його повноважень не належить функція щодо тлумачення норм законів України і тексті остаточного судового рішення відсутнє жодне згадування на норму першого речення частини другої статті 376 Цивільного процесуального кодексу України. При цьому сенат зазначає що юююю норма в цілому норма частини другої статті 376 Цивільного процесуального кодексу України на яку посилався суб'єкт права на конституційну скаргу не визнана неконституційною. Відтак з урахуванням посиленням суб'єктом права на конституційну скаргу на норму закону яка не визнана неконституційною а саме на норму частини другої статті 376 ЦПК України – як на норму яка є складовою норми частини першої статті 400 ЦПК України то у суді мовою статті 83 старого Закону України за № № 422/96-ВР (який втратив чинність, але суті це не міняє) – мовою статті 83 Закону України № 422/96-ВР (Закон № № 422/96-ВР втратив чинність 03.08.2017 року) - виникає спір відносно норми закону застосованої судом

І в такому випадку під час дії цього Закону № . № 422/96-ВР. виникав обов'язок направляти справу до Конституційного Суду України. В цьому контексті сенат застосовує норми прямої і вищої юридичної дії – норму статті 22 Конституції України (усі три частини): **Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними.**

Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Другий сенат Конституційного Суду України зазначає, що Верховний Суд при ухваленні остаточного судового рішення при явному виникненні спору відносно конституційності норми закону застосовану судом не направив до Конституційного Суду України справу № 591/6024/17 (спір між частиною першою статті 400 Цивільного процесуального кодексу України та нормою частини другої статті 376 цього Кодексу) тим самим найвищий суд у системі судоустрою України перебрав на себе функції єдиного органу конституційної юрисдикції, що категорично заборонено Конституцією України, а Конституційний Суд України стоїть на сторожі Конституції України і забезпечує верховенство Конституції України. Відтак Другий сенат Конституційного Суду України констатує що у системі судоустрою України Виник конфлікт між нормою частини першої статті 400 Цивільного процесуального кодексу України (ця норма не визнана неконституційною) і нормою частини другої статті 376 Цивільного процесуального кодексу України – що є прямою і обов’язковою підставою для негайного і невідкладного реагування єдиного органу конституційної юрисдикції.

2.4 Суб’єкт права на конституційну скаргу по справі № № 3-65/2021(154/21) акцентував увагу Конституційного Суду України на застосуванні норми статті 152 Конституції України щодо обов’язкового виконання всіма посадовими і службовими особами органів державної влади України виконання рішення Конституційного Суду України № 18-рп/2004 яким гарантовано судовий захист законного інтересу. Дослідивши конституційну скаргу Ананченка О.М. в частині заявленого другого письмового клопотання направлено на сприяння Конституційному Суду України з врахуванням диспозитивності і цивільного судочинства, і конституційного провадження (КСУ сам не вправі ініціювати на перевірку конституційності норм закону так і самостійно без суб’єкта права ініціювати питання перевірки на відповідність Конституції України норм закону засновані в остаточних судових рішеннях) - заявленого письмового клопотання сприяти Конституційному Суду України у законний спосіб забезпечити верховенства Конституції України в розумінні критеріїв визнання такого інтересу за припасами пункту першого резолютивної частини Рішення Конституційного Суду України № 18-рп/2004 як законного інтересу то такий інтерес Ананченка О.М. (суб’єкта права на конституційну скаргу) є законним і підлягає судовому захисту не залежно від приписів пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України»

Другий сенат Конституційного Суду України 10 травня 2023 року як прописано в Ухвалі № 36-у(П)/2023 під час розгляду керувався § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України, проте за приписами § 56 Регламенту Конституційного Суду України проводиться засідання колегії, а не засідання сенату.

2.5 Відтак вирішення питання про перевірку Конституційним Судом України способу в який в остаточному судовому рішенні Верховним Судом витлумачена норма статті 400 Цивільного процесуального кодексу України є обов’язковим для розгляду у Конституційному Суді України з врахуванням норм статей 1, 2, 3 Закону України «Про Конституційний Суд України»

І вирішення вище зазначеного питання потребує невідкладному вирішенню у межах повноважень, прописаних частині третій статті 89 Закону України «Про Конституційний Суд України». Слід зазначити, що спроба Ананченка О.М. у легітимний спосіб виправити описку щодо пропису у судовому рішенні твердження про відсутність повноважень Верховного Суду тлумачить норми законів України і

вилучити недостовірну інформацію із судового рішення самим Верховним Судом відхилена

У подальшому подана Ананченком О.М. до Великої палати Верховного Суду апеляційна скарга (окремо від рішення суду у порядку статті 353 ЦПК України та пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України) Великою палатою Верховного Суду залишилась без розгляду, що свідчить і підтверджує про тлумачення Верховним Судом норми статті 400 Цивільного процесуального Кодексу України саме таким способом, прописаним в остаточному судовому рішенні з явним конфліктом з нормою частини другої статті 376 Цивільного процесуального кодексу України. Таке остаточне судове рішення під Іменем України що не може бути допустим у правовій державі.

2.6 Другий сенат Конституційного Суду України в аспекті застосування норми пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України» виходить із наступного: Можливе прийняття Другим сенатом фінальної Ухвали про відмову у відкритті конституційного провадження унеможливленою виконання Конституційним Судом України як єдиним органом конституційної юрисдикції основного завдання забезпечувати верховенство Конституції України.

2.5 Конституційний Суд України по даній справі в частині перевірки Конституційним Судом другого письмового клопотання Ананченка О.М. (не розглянутого Другим сенатом Конституційного Суду України на засіданні сенату під час прийняття Ухвали № 36-у(П)/2023 не може застосовувати норму пункту 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України» не розглянутого сенатом другого письмового клопотання суб'єкта права на конституційну скаргу про перевірку на відповідність Конституції України способу в який було витлумачено норма частини першої статті 400 Цивільно процесуального кодексу України (за умовчанням, що норма частини другої статті 376 Цивільного процесуального кодексу України не визнана неконституційною) оскільки ця норма буде з урахуванням викладеного вище) закону яка заактована в остаточному судовому рішенні у системі судоустрою України вступає в конфлікт з іншою нормою закону і саме тому і відповідно до Рішення Конституційного Суду України № 18-рп/2004 такий законний інтерес суб'єкта права на конституційну скаргу обов'язково підлягає судовому захисту. Окрім того Другий сенат Конституційного Суду України щодо заявленого суб'єктом права другого письмового клопотання яким суб'єкт права на конституційну скаргу сприяє Конституційному Суду України у забезпеченні верховенства Конституції України і за таких умов не може бути підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у даній справі ані з пунктом 6 частини другої статті 55 Закону України «Про Конституційний Суд України» ані за пунктом 4 статті 62 Закону України «Про Конституційний Суд України» прописане суб'єктом права на конституційне подання друге письмове клопотання яке по суті є питанням для Конституційного Суду України для вирішення спору відносно конституційності норми закону застосовану в остаточному судовому рішенні найвищого суду у системі судоустрою України.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями : 3; 8; 19; 32; 55; 92; 147, 150; 151¹; 152;153 Конституції України, на підставі статей: 1, 2, 3, 17, 7, 32, , 36; 50, 55, 56, 58, 62, 75; 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 55 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

Ухвалив:

1. Відкрити конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Ананченка Олега Миколайовича в частині перевірки Конституційним Судом України на відповідність Конституції України способу в який в остаточному судовому рішенні у Постанови колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 18 січня 2021 року по справі № 591/6024/17 була витлумачена частина перша статті 400 Цивільного процесуального кодексу України
2. Визнати конституційне провадження по справі № 3-65/2021(154/21)